

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องทัศนคติผู้บริโภคต่อหน่อไม้ป๊อป ในอำเภอเมืองลำปางมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติผู้บริโภคต่อหน่อไม้ป๊อป ในอำเภอเมืองลำปาง โดยใช้แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ โมเดลพฤติกรรมผู้บริโภค และแนวความคิดเรื่องสุขลักษณะอาหาร โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริโภคที่เคยบริโภคหน่อไม้ป๊อปในอำเภอเมืองลำปาง จำนวน 250 ราย นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.6 มีอายุระหว่าง 20 – 35 ปี ร้อยละ 32.40 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 48.80 ประกอบอาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 43.60 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 33.20

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านทัศนคติในการบริโภคหน่อไม้ป๊อป

2.1 องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ

จากผลการศึกษา ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่าแหล่งข้อมูลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอาหารเป็นพิษที่เกิดจากการบริโภคหน่อไม้ป๊อป 3 อันดับแรกคือ แหล่งโทรทัศน์ ร้อยละ 88.00 หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 73.60 และวิทยุ ร้อยละ 50.00 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเชื่อว่าหน่อไม้ป๊อปจะก่อให้เกิดอันตรายต่อการบริโภค ร้อยละ 62.40 แหล่งข้อมูลที่ได้รับการแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการบริโภคหน่อไม้ป๊อปให้ปลอดภัย 3 อันดับแรกคือ แหล่งโทรทัศน์ ร้อยละ 78.40 หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 56.80 และวิทยุ ร้อยละ 46.00 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบว่าปัจจุบันมีการผลิตหน่อไม้ป๊อปชนิดแบบปรับความเป็นกรด ร้อยละ 59.20 ไม่ทราบกรรมวิธีการผลิตหน่อไม้ป๊อปชนิดแบบปรับความเป็นกรด ร้อยละ 77.60 และไม่มั่นใจว่าหน่อไม้ป๊อปชนิดแบบปรับความเป็นกรดจะปลอดภัยจากอาหารเป็นพิษเนื่องจากเชื้อจุลินทรีย์ ร้อยละ 51.60 วิธีการที่จะสร้างความมั่นใจในการบริโภคหน่อไม้ป๊อป 3 อันดับแรก คือมีการติด

สตีกเกอร์ที่ได้รับการรับรองจากสาธารณสุข ร้อยละ 58.40 มีฉลาก โดยระบุสถานที่ผลิต วันเดือนปีที่ผลิตหรือวันเดือนปีที่หมดอายุ ร้อยละ 56.00 และ มีการออกกฎหมายบังคับในเรื่องของการผลิตที่เข้มงวด ร้อยละ 53.20

จากผลการศึกษา ด้านความรู้หรือความเข้าใจ (ความเชื่อ) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ (ความเชื่อ) อยู่ในระดับไม่แน่ใจคือหน่อไม้ปืบมีประโยชน์ต่อร่างกาย เนื่องจากมีกากใยอาหาร (Fiber) สูง หน่อไม้ปืบที่ผลิตด้วยวิธีการที่เหมาะสมสามารถเก็บไว้ได้นานถึง 2 ปี โดยไม่เน่าเสีย หน่อไม้ปืบมีราคาขายสูงกว่ากับราคาหน่อไม้สด หน่อไม้ปืบที่ดีควรมีกลิ่นหอมตามธรรมชาติ และสีออกเหลืองชว่นรับประทาน หน่อไม้ปืบที่มีลักษณะที่ดีตามข้อ 5 เมื่อบริโภคไปแล้วจะไม่เกิดอันตราย หน่อไม้ปืบที่มีการผลิตไม่ถูกวิธี อาจเกิดอันตรายต่อการบริโภค อันตรายที่เกิดจากหน่อไม้ปืบไม่ได้เกิดจากเชื้อจุลินทรีย์ แต่เป็นสารพิษจากเชื้อ อากาศเบื้องต้นของหน่อไม้ปืบเป็นพิษ ได้แก่ ตาพร่ามัว หนังตาตก แขนขาอ่อนแรง วิธีการที่ทำให้หน่อไม้ปืบปลอดภัยคือ การปรับความเป็นกรดของน้ำต้มหน่อไม้ แล้วทำการฆ่าเชื้อ โดยการต้มเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมก่อนปิดฝา กรดที่ใช้ในการปรับความเป็นกรดในหน่อไม้ปืบคือกรดซิตริก กรดซิตริกมีชื่อทั่วไปว่ากรดมะนาว ปืบที่ใช้บรรจุหน่อไม้ควรเป็นปืบใหม่ ยังไม่เคยผ่านการใช้งานมาก่อน และไม่มีสนิม ปืบที่ใช้บรรจุหน่อไม้ปืบปรับความเป็นกรดต้องใช้ปืบที่มีการเคลือบภายในด้วยแลคเกอร์ การปิดฝาปืบโดยการบัดกรี เป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง เพราะอาจมี สารตะกั่วปนเปื้อน หากบริโภคหน่อไม้ปืบในปริมาณที่มากเกินไปจะมีอาการข้อ เจ็บเสื่อม การเกิดอาการ โรคข้อ เนื่องจากในหน่อไม้ปืบมีกรดยูริกอยู่สูง ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขมีมาตรการควบคุมอย่างเข้มงวดในการผลิตหน่อไม้ปืบ หน่อไม้ปืบจำหน่ายจะต้องมีฉลากบ่งชี้ผู้ผลิต วันเดือนปีที่ผลิตและหมดอายุชัดเจน และการบริโภคหน่อไม้ปืบปรับความเป็นกรด จะลดความเสี่ยงจากอาหารเป็นพิษได้ รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจ (ความเชื่อ) อยู่ในระดับทราบ คือ หน่อไม้ที่บรรจุในปืบมีการผลิตหลายรูปแบบ เช่น แบบทั้ง เปลือก แบบหั่นฝอย เป็นต้น หน่อไม้ปืบที่มีการผลิตไม่ถูกวิธี อาจเกิดอันตรายต่อการบริโภค และอาหารเป็นพิษที่เกิดจากหน่อไม้ปืบอาจทำให้เสียชีวิตได้

2.2 องค์ประกอบด้านชอบหรือความพึงพอใจ

ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความชอบหรือพึงพอใจ อยู่ในระดับพอใจน้อย (ค่าเฉลี่ยรวม 3.13) ซึ่งส่วนใหญ่มีความชอบหรือความพึงพอใจ อยู่ในระดับในระดับพอใจน้อยคือ สีสีนนำรับประทาน กลิ่นหอมคล้ายกับหน่อไม้สด รสชาติใกล้เคียงกับหน่อไม้สด คุณค่าทางโภชนาการ ความปลอดภัยในการบริโภค การคิดป้ายฉลากหรือสตีกเกอร์จากสาธารณสุขสามารถเก็บได้ 2 ปี และกรรมวิธีการผลิตแบบใหม่ โดยมีการปรับความเป็นกรด ก่อนปิดฝัก

และมีความชอบหรือความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจมากคือ บรรจุกัณฑ์ (ปี๊บ) ต้องใหม่ ขนาดของ บรรจุกัณฑ์ (ปี๊บมาตรฐาน) และการติดสติ๊กเกอร์ที่บอกกระบวนการผลิต ผู้ผลิต วันเดือนปีที่ผลิต และวันหมดอายุ

ด้านราคา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความชอบหรือพึงพอใจ อยู่ในระดับพอใจน้อย ทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยรวม 3.11)

ด้านการจัดจำหน่าย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความชอบหรือพึงพอใจ อยู่ในระดับพอใจน้อยทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยรวม 3.24)

ด้านส่งเสริมการตลาด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความชอบหรือพึงพอใจ อยู่ในระดับพอใจน้อยทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยรวม 3.13)

2.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม

จากผลการศึกษา ด้านพฤติกรรม ก่อนเหตุการณ์อาหารเป็นพิษ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการเลือกซื้อหน่อไม้ปี๊บแบบแกะเปลือก ร้อยละ 49.20 รูปแบบในการบริโภค คือ นำไปปรุงอาหารเอง ร้อยละ 34.80 ประเภทอาหารที่เคยรับประทานหรือประกอบอาหารคือผัดหน่อไม้ ร้อยละ 55.60 มีแหล่งเลือกซื้อจากตลาด/ร้านค้าในชุมชน ร้อยละ 70.40

จากผลการศึกษา ด้านพฤติกรรม ในปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกบริโภคหน่อไม้ปี๊บ ร้อยละ 39.60 โดยให้เหตุผลในการบริโภค 3 อันดับแรก คือ มีบริโภคตลอดทั้งปี ร้อยละ 55.55 รองลงมาคือ สามารถนำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด ร้อยละ 51.52 และ ชอบรสชาติ ร้อยละ 44.44 ตามลำดับ ประเภทอาหารที่เคยรับประทานหรือประกอบอาหารคือผัดหน่อไม้ ร้อยละ 68.69 มีแหล่งเลือกซื้อจากตลาด/ร้านค้าในชุมชน ร้อยละ 86.87 ปริมาณที่ซื้อ คือ ซื้อจากผู้ขายรายย่อย (ไม่ถึง 1 ปี๊บ) ร้อยละ 61.62 ความถี่ในการบริโภคไม่แน่นอน ร้อยละ 54.55 จำนวนเงินที่จ่ายในการบริโภคต่ำกว่า 50 บาท ร้อยละ 78.79 เลือกบริโภคกับครอบครัว/ญาติพี่น้อง ร้อยละ 83.84 เลือกรับประทานหน่อไม้ปี๊บทั่วไป ร้อยละ 49.50 และไม่แน่ใจในการแนะนำให้ผู้อื่นซื้อหรือบริโภคหน่อไม้ปี๊บ ร้อยละ 27.27

จากผลการศึกษา ด้านพฤติกรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในกรณีที่ไม่บริโภคหน่อไม้ปี๊บ ร้อยละ 60.40 ในอนาคตตัดสินใจที่จะไม่บริโภคหน่อไม้ปี๊บ ร้อยละ 51.00 หากจะบริโภคมีเหตุผลที่จะบริโภค 3 อันดับแรกคือ สามารถนำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด ร้อยละ 49.67 มีบริโภคตลอดทั้งปี ร้อยละ 43.04 และไม่คิดว่าจะมีอันตราย ร้อยละ 33.11 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบในการบริโภคหน่อไม้ป๊อบ

ด้านผลิตภัณฑ์ ปัญหาที่พบในการบริโภคหน่อไม้ป๊อบอยู่ในระดับพบน้อยทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยรวม 1.29) แต่ประเด็นที่พบปัญหาอยู่ในระดับมากคือ กลิ่นไม่ใกล้เคียงกับหน่อไม้สดต้ม ไม่ติดฉลากหรือสติ๊กเกอร์ และขนาดบรรจุมีเพียงขนาดเดียว

ด้านราคา ปัญหาที่พบในการบริโภคหน่อไม้ป๊อบอยู่ในระดับพบน้อยทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยรวม 1.36) แต่ประเด็นที่พบปัญหาอยู่ในระดับมากคือ ไม่ติดป้ายบอกราคาขาย และราคาขายไม่แน่นอน

ด้านการจัดจำหน่าย ปัญหาที่พบในการบริโภคหน่อไม้ป๊อบอยู่ในระดับพบน้อยทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยรวม 1.07)

ด้านการส่งเสริมการตลาด ปัญหาที่พบในการบริโภคหน่อไม้ป๊อบอยู่ในระดับพบน้อยทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยรวม 1.32) แต่ประเด็นที่พบปัญหาอยู่ในระดับมากคือ ผู้ผลิตไม่ได้ให้ความรู้หรือคำแนะนำในบริโภค และไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหน่อไม้ป๊อบ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านทัศนคติในการบริโภคหน่อไม้ป๊อบ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

จำแนกตามเพศ

องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่าเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าเพศชาย ซึ่งเพศชายมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับไม่แน่ใจทั้งหมด แต่เพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับทราบคือ หน่อไม้ป๊อบมีรูปแบบการผลิตหลายรูปแบบ หน่อไม้ป๊อบที่มีการผลิตไม่ถูกวิธี อาจเกิดอันตรายต่อการบริโภค อาหารเป็นพิษที่เกิดจากหน่อไม้ป๊อบอาจทำให้เสียชีวิตได้ และป๊อบที่ใช้ควรเป็นป๊อบใหม่ยังไม่เคยผ่านการใช้งานมาก่อนและไม่มีสนิม

องค์ประกอบความชอบหรือความพึงพอใจ พบว่า ในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาด ทั้งเพศชายและหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

องค์ประกอบด้านพฤติกรรม พบว่า ก่อนและหลังเหตุการณ์อาหารเป็นพิษ เพศชายและเพศหญิงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภค โดยนิยมบริโภคหน่อไม้ป๊อบแบบกะเปลือก เพศชายมีรูปแบบในการบริโภค ทั้ง 2 รูปแบบ ส่วนเพศหญิงมีรูปแบบการบริโภคคือ อาหารสำเร็จรูป ประเภทอาหารเพศชายนิยมรับประทานแบบลวกจิ้มน้ำพริก ส่วนเพศหญิงนิยมรับประทานแบบผัดหน่อไม้ และเลือกซื้อจากแหล่งตลาด/ร้านค้าในชุมชน

ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีเหตุผลหลักในการบริโภค คือ นำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด มีบริโภคตลอดทั้งปี และชอบรสชาติ ปริมาณการซื้อคือซื้อจากผู้ขายรายย่อย ความถี่ในการซื้อไม่แน่นอน จำนวนเงินที่จ่ายต่ำกว่า 50 บาท กลุ่มอ้างอิงคือครอบครัว/ญาติพี่น้อง เลือกบริโภค

หน่อไม้ปื๊บทั่วไป (ไม่ปรับกรด) เพศชายอาจจะแนะนำบุคคลอื่นให้บริโภคหน่อไม้ปื๊บ แต่เพศหญิงไม่แนะนำ ในอนาคตทั้งเพศชายและเพศหญิงตัดสินใจไม่บริโภคหน่อไม้ปื๊บ หากจะบริโภคเพศชายมีเหตุผลหลักคือ นำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด มีบริโภคตลอดทั้งปี และเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวต้องการรับประทาน ส่วนเพศหญิงมีเหตุผลหลักคือ นำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด มีบริโภคตลอดทั้งปี ไม่คิดว่าจะมีอันตราย และเชื่อมั่นในการตรวจสอบของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาในการบริโภค ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่ายและด้านส่งเสริมการตลาด พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีปัญหาอยู่ในระดับพบน้อยทั้งหมด

จำแนกตามอาชีพ

องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า อาชีพอื่น ๆ ได้แก่ รับจ้างทั่วไปและประกอบวิชาชีพอิสระ มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับทราบมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพ ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ อาชีพรัฐวิสาหกิจ และอาชีพเกษตรกร โดยประเด็นที่แต่ละอาชีพมีความรู้ความเข้าใจในระดับทราบคือ หน่อไม้ปื๊บที่ผลิตไม่ถูกวิธีอาจเกิดอันตรายต่อการบริโภค ปื๊บที่ใช้ควรเป็นปื๊บใหม่ ยังไม่เคยผ่านการใช้งานมาก่อนและไม่มีสนิม หน่อไม้ปื๊บมีการผลิตหลายรูปแบบ อาหารเป็นพิษที่เกิดจากหน่อไม้ปื๊บอาจทำให้เสียชีวิตได้ หากบริโภคหน่อไม้ปื๊บในปริมาณมากเกินไปจะมีอาการข้อเข่าเสื่อม การปิดฝาแบบบักกรีเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง อาการเบื้องต้นของหน่อไม้ปื๊บเป็นพิษ การเกิดอาการโรคข้อ เนื่องจากหน่อไม้ปื๊บมีกรดยูริกอยู่สูง หน่อไม้ปื๊บจำหน่ายต้องมีฉลากบ่งชี้ผู้ผลิต วันเดือนปีที่ผลิตและหมดอายุชัดเจน และปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขมีมาตรการควบคุมอย่างเข้มงวดในการผลิตหน่อไม้ปื๊บ

องค์ประกอบด้านความชอบหรือความพึงพอใจ พบว่า ในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาด อาชีพนักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร และอาชีพอื่น ๆ มีความชอบหรือความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย ส่วนอาชีพรัฐวิสาหกิจและแม่บ้านมีความชอบหรือความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

องค์ประกอบด้านพฤติกรรม พบว่า ปัจจุบัน อาชีพแม่บ้านและเกษตรกร เลือกว่าจะไม่บริโภคหน่อไม้ปื๊บ ทุกอาชีพมีเหตุผลหลักในการบริโภค คือ นำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด มีบริโภคตลอดทั้งปี และชอบรสชาติ ปริมาณการซื้อคือซื้อจากผู้ขายรายย่อย ความถี่ในการซื้อไม่แน่นอน จำนวนเงินที่จ่ายต่ำกว่า 50 บาท กลุ่มอ้างอิงคือครอบครัว/ญาติพี่น้อง ในอนาคตส่วนใหญ่ตัดสินใจไม่บริโภคหน่อไม้ปื๊บ หากจะบริโภคมีเหตุผลหลักคือ นำไปประกอบอาหารได้หลาย

ชนิด มีบริโภคตลอดทั้งปี และเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวต้องการรับประทาน ไม่คิดว่าจะมีอันตราย และเชื่อมั่นในการตรวจสอบของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาในการบริโภค ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่ายและด้านส่งเสริมการตลาด พบว่า ทุกอาชีพยกเว้นอาชีพรัฐวิสาหกิจมีปัญหาอยู่ในระดับพบน้อยทั้งหมด ส่วนอาชีพรัฐวิสาหกิจมีปัญหาอยู่ในระดับพบบ่อยทั้งหมด

จำแนกตามระดับการศึกษา

องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับทราบมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี และอนุปริญญา/ปวส. โดยประเด็นที่แต่ละอาชีพมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับทราบคือ หน่อไม้ปืบมีการผลิตหลายรูปแบบ หน่อไม้ปืบที่ผลิตไม่ถูกวิธีอาจเกิดอันตรายต่อการบริโภค อาหารเป็นพิษที่เกิดจากหน่อไม้ปืบอาจทำให้เสียชีวิตได้ ปืบที่ใช้ควรเป็นปืบใหม่ ยังไม่เคยผ่านการใช้งานมาก่อนและไม่มีสนิม หน่อไม้ปืบจำหน่ายต้องมีฉลากบ่งชี้ผู้ผลิต วันเดือนปีที่ผลิตและหมดอายุชัดเจน หากบริโภคหน่อไม้ปืบในปริมาณมากเกินไปจะมีอาการข้อเข่าเสื่อม และการเกิดอาการ โรคข้อ เนื่องจากหน่อไม้มีกรดยูริกอยู่สูง

องค์ประกอบด้านความชอบหรือความพึงพอใจ พบว่า ในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาด ทุกระดับการศึกษามีความชอบหรือความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยทั้งหมด

องค์ประกอบด้านพฤติกรรม พบว่า ทุกระดับการศึกษามีเหตุผลหลักในการบริโภค คือนำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด มีบริโภคตลอดทั้งปี และชอบรสชาติ ปริมาณการซื้อคือซื้อจากผู้ขายรายย่อย ความถี่ในการซื้อไม่แน่นอน จำนวนเงินที่จ่ายต่ำกว่า 50 บาท กลุ่มอ้างอิงคือครอบครัว/ญาติพี่น้อง ในอนาคตส่วนใหญ่ตัดสินใจไม่บริโภคหน่อไม้ปืบ หากจะบริโภคมีเหตุผลหลักคือ นำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด มีบริโภคตลอดทั้งปี และเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวต้องการรับประทาน ไม่คิดว่าจะมีอันตราย และเชื่อมั่นในการตรวจสอบของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาในการบริโภค ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่ายและด้านส่งเสริมการตลาด พบว่า ทุกระดับการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับพบน้อยทั้งหมด

อภิปรายผล

จากการศึกษาทัศนคติผู้บริโภคต่อหน่อไม้ป๊อบ ในด้านองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความเข้าใจอยู่ระดับต่ำ การได้รับความรู้ข่าวสาร และได้รับการแนะนำเกี่ยวกับการบริโภคจากแหล่งโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์มากที่สุด แต่ผู้ตอบแบบสอบถามยังไม่มีเชื่อมั่นหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องหน่อไม้ป๊อบปรับกรดที่ถูกต้อง อาจเนื่องมาจากการให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์ที่มากเกินไป หรือการให้ข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่ได้ให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความรู้และพิษภัยของหน่อไม้ป๊อบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี (2551) ที่มีมาตรการดำเนินงานเกี่ยวกับหน่อไม้ป๊อบ โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน ได้แก่ ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการเลือกซื้อและบริโภคหน่อไม้ป๊อบ สำหรับผู้บริโภค ให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตหน่อไม้ป๊อบที่ถูกต้อง การขออนุญาตผลิตให้ถูกต้องตามกฎหมาย และมาตรฐานสุขลักษณะที่ดีในการผลิต (GMP) สำหรับผู้ผลิต และให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการรับซื้อหน่อไม้ป๊อบจากผู้ผลิตว่าต้องมีเลขสารบบอาหาร และ ให้ความรู้ในเรื่องการเลือกซื้อ เช่นเดียวกับผู้บริโภคสำหรับผู้จัดจำหน่าย ซึ่งควรนำแผนดังกล่าวมาปรับใช้ทั้งประเทศ และควรมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและลดปัญหาภาวะอาหารเป็นพิษจากหน่อไม้ป๊อบ

ด้านองค์ประกอบด้านความพึงพอใจ เนื่องจากเพิ่งเกิดเหตุการณ์อาหารเป็นพิษจากหน่อไม้ป๊อบ จึงส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านลบ ภาพรวมจึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย แต่ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในด้านผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ และการติดสติ๊กเกอร์บอกกระบวนการผลิต วันเดือนปีที่ผลิตและหมดอายุ ส่วนด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยทั้งหมด ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ วันชัย แดงสุวรรณานนท์ (2550) ที่ศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในการบริโภคผลิตภัณฑ์ไส้สดตามร้านค้าปลีกสมัยใหม่หลังเกิดโรคระบาดไข้หวัดนก ทั้งนี้เนื่องจากภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการคุณภาพของผู้ผลิตและมีการรณรงค์การบริโภคอย่างต่อเนื่อง รวมถึงรัฐบาลได้ใช้มาตรการกำจัดไก่ติดโรคและมาตรการควบคุมเฝ้าระวังไก่ที่เป็นโรคอย่างเข้มงวด

ด้านพฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อหน่อไม้ป๊อบของผู้ตอบแบบสอบถาม ยังคงเลือกซื้อจากแหล่งที่ตลาด/ร้านค้าในชุมชน แต่หลังเหตุการณ์อาหารเป็นพิษ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่บริโภคหน่อไม้ป๊อบ และในอนาคตมีแนวโน้มที่จะไม่บริโภคด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรพิน บุญโชคชัย (2550) ที่ศึกษาพบว่า กลุ่มที่ไม่บริโภคสารให้ความหวานพลังงาน

ต่ำในกรุงเทพมหานคร มีเหตุผลหลักคือ ราคาแพง ไม่แน่ใจว่าจะมีแคลอรีต่ำกว่าน้ำตาลจริงและไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมน้ำหนัก ซึ่งมีแนวโน้มการบริโภคในอนาคตคือไม่บริโภค แต่แตกต่างจากการศึกษาของวันชัย แดงสุวรรณานนท์ (2550) ที่ศึกษาพบว่าแม้จะเกิดเหตุการณ์โรคระบาดไข้หวัดนก แต่ผู้บริโภคยังคงบริโภคผลิตภัณฑ์ไก่สดอยู่ แต่ปริมาณการบริโภคลดลง และแตกต่างจากการศึกษาของอรทัย ใจเอื้อ (2549) ที่ศึกษาพบว่าพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน มีการบริโภคปลากระป๋องในชอสมะเขือเทศ โดยมีพฤติกรรมการบริโภคอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นสินค้าสะดวกซื้อและยังไม่เกิดผลกระทบจากการบริโภค

ข้อค้นพบ

ด้านความรู้ความเข้าใจ (ความเชื่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อในการบริโภคหน่อไม้ปืบจะก่อให้เกิดอันตราย ไม่ทราบว่าปัจจุบันมีการผลิตและกรรมวิธีการผลิตแบบปรับกรด และไม่มั่นใจว่าการบริโภคหน่อไม้ปืบแบบปรับกรดจะปลอดภัยจากอาหารเป็นพิษ โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้รับข้อมูลข่าวสารและการแนะนำเรื่องการบริโภคหน่อไม้ปืบ จากแหล่ง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และวิทยุ มากที่สุด

ดังนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจในการบริโภค กรรมวิธีการผลิต การเลือกซื้อ รวมถึงการป้องกันแก่ประชาชนทั่วไป กระทรวงสาธารณสุขหรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ เนื่องจากเข้าถึงประชาชนมากที่สุด และควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ด้านความชอบหรือความพึงพอใจ

ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความชอบหรือพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจมาก โดยเฉพาะประเด็น บรรจุภัณฑ์ (ปืบ) ต้องใหม่ ขนาดของบรรจุภัณฑ์ (ปืบมาตรฐาน) การติดป้ายฉลากหรือสติ๊กเกอร์จากสาธารณสุขและการติดสติ๊กเกอร์ที่บอกกระบวนการผลิต ผู้ผลิต วันเดือนปีที่ผลิต และวันหมดอายุ ส่วนประเด็นอื่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ดังนั้นผู้ผลิตควรมีการควบคุมคุณภาพการผลิต ผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาตรฐาน และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพิ่มความหลากหลายให้ผู้บริโภคมากขึ้น

ด้านราคา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจน้อย โดยเฉพาะประเด็น ราคาขายหน่อไม้ปืบแบบทั้งเปลือก ราคาขายหน่อไม้ปืบแบบหั่นฝอย และราคาขายคงที่ไม่ปรับราคาบ่อย

ดังนั้นผู้ผลิตควรลดต้นทุนในการผลิต และพัฒนารูปแบบการผลิตให้มีหลากหลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค

ด้านการจัดจำหน่าย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจน้อย ทั้งหมด ได้แก่ การจัดร้านค้าของผู้ขาย สะอาดและสะดวกในการหาสินค้า ร้านค้าจัดจำหน่ายหาง่าย และโรงงานผู้ผลิตหรือร้านค้าจำหน่ายอยู่ใกล้แหล่งชุมชน

ดังนั้นผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายควรหาช่องทางการจำหน่ายให้มากขึ้น เพื่อให้สินค้าเข้าถึงผู้บริโภคอย่างทั่วถึง เพิ่มความสะดวกในการหาซื้อสินค้าแก่ผู้บริโภค

ด้านส่งเสริมการตลาด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจน้อย โดยเฉพาะประเด็น ผู้ผลิตหรือผู้ขายมีความรู้และให้คำแนะนำแก่ลูกค้าได้อย่างถูกต้อง และการประชาสัมพันธ์ในการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย

ดังนั้นภาครัฐควรรู้ให้ความรู้แก่ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย และผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง ผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายสามารถที่จะอธิบายหรือแนะนำผู้บริโภคได้อย่างถูกต้อง เพื่อสร้างความมั่นใจในการบริโภค

ด้านพฤติกรรมการซื้อหน่อไม้ปี๊บของผู้บริโภค

จากการศึกษา พบว่า ก่อนและหลังเหตุการณ์อาหารเป็นพิษ ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภค ส่วนใหญ่การเลือกซื้อหน่อไม้ปี๊บแบบแกะเปลือก ปริมาณที่ซื้อคือซื้อจากผู้ขายรายย่อย (ไม่ถึง 1 ปี๊บ) ความถี่ในการซื้อ ไม่แน่นอน จำนวนเงินที่จ่ายต่ำกว่า 50 บาท เลือกบริโภคกับครอบครัว/ญาติพี่น้อง เลือกบริโภคหน่อไม้ปี๊บแบบทั่วไป มีแหล่งเลือกซื้อจากตลาด/ร้านค้าในชุมชน เหตุผลหลักที่เลือกบริโภคคือ สามารถนำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด หลังจากเหตุการณ์อาหารเป็นพิษผู้ตอบแบบสอบถามนิยมบริโภคหน่อไม้ปี๊บลดลง และในอนาคตก็เลือกไม่บริโภคหน่อไม้ปี๊บ

จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงว่าผู้บริโภคไม่มีความมั่นใจในการบริโภค และกลัวว่าหากบริโภคอาจเกิดความเสี่ยงกับอาหารเป็นพิษได้ และเนื่องมาผลกระทบจากข่าวเหตุการณ์อาหารเป็นพิษ ยิ่งส่งผลทำให้มีการบริโภคลดลง ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาดูแลอย่างต่อเนื่องและออกกฎหมายควบคุมการผลิตที่เข้มงวด และประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทราบอย่างทั่วถึง

ด้านปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบในการบริโภคหน่อไม้ปี๊บ

ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามพบปัญหาอยู่ในระดับพบมากในเรื่อง ไม่สะอาด หรือมีสิ่งปลอมปน กลิ่นไม่ใกล้เคียงกับหน่อไม้สด และไม่ติดฉลากหรือสติ๊กเกอร์

ด้านราคา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาอยู่ในระดับพบมาก ในเรื่อง ไม่ติดป้ายบอกราคาขาย และราคาขายไม่แน่นอน

ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีปัญหาอยู่ในระดับพบมาก คือ ผู้ผลิตไม่ได้ให้ความรู้หรือคำแนะนำในบริโกล ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหน่อไม้ป๊อบ

ดังนั้นผู้ผลิตควรมีการผลิตที่ได้คุณภาพมาตรฐาน ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ภาครัฐควรเข้ามาควบคุมดูแลการผลิตอย่างเข้มงวด มีการสุ่มตรวจในแต่ละโรงงานอย่างต่อเนื่อง ออกกฎหมายควบคุมการผลิต โดยโรงงานที่ผลิตต้องได้รับมาตรฐานการผลิต GMP จึงจะจำหน่ายได้ และมีบทลงโทษที่เคร่งครัด การประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้แก่ประชาชน ควรใช้สื่อที่เข้าถึงประชาชนทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจและการบริโภคที่ถูกต้อง เพื่อลดปัญหาอาหารเป็นพิษ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าในด้านความรู้ความเข้าใจ ผู้ตอบแบบสอบถามยังไม่ทราบว่าปัจจุบันมีการผลิตหน่อไม้ป๊อบแบบปรับกรด รวมถึงไม่ทราบกรรมวิธีการผลิตด้วย จึงยังไม่มี ความมั่นใจหรือเชื่อมั่นว่าการบริโภคหน่อไม้ป๊อบจะมีความปลอดภัยจากอาหารเป็นพิษ ดังนั้นหน่วยงานหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ควรจะเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคหน่อไม้ป๊อบให้ปลอดภัยเป็นอันดับแรก และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการควบคุมดูแลการผลิตอย่างเข้มงวด โดยเน้นการสื่อสารผ่านทางแหล่งโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ให้มากที่สุด เนื่องจากเป็นแหล่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารและได้รับการแนะนำในการบริโภคมากที่สุด

ในด้านความพึงพอใจ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับพอใจน้อย โดยปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณภาพ สุขอนามัยและความปลอดภัยอยู่ในระดับพอใจน้อย เช่น สี สัน กลิ่น รสชาติ คุณค่าทางโภชนาการ ความปลอดภัยในการบริโภค ฯลฯ ดังนั้นผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการควรมีการผลิตที่ได้คุณภาพมาตรฐาน ตามที่สาธารณสุขกำหนดไว้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค

ด้านราคา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจน้อยทั้งหมด ดังนั้นผู้ผลิตควรหาวิธีลดต้นทุนการผลิต ผู้จัดจำหน่ายขายในราคาที่ไม่แพงเกินไป และไม่ปรับราคาบ่อย และควรมีการติดป้ายบอกราคาที่ชัดเจน

ด้านการจัดจำหน่าย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจน้อยทั้งหมด ดังนั้นผู้ผลิตหน่อไม้ป๊อบควรมีการผลิตในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการในแต่ละปี และหาช่องทางการจำหน่ายหน่อไม้ป๊อบให้มากขึ้น โดยเน้นการวางจำหน่ายในตลาดหรือร้านค้าในชุมชนให้มากขึ้น เนื่องจากเข้าถึงผู้บริโภคได้รวดเร็ว ผู้จัดจำหน่ายควรมีการจัดสถานที่ให้สะอาด หาสินค้า

ได้ง่าย เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดภาพพจน์ที่ดีต่อร้านค้าและควรมีการบริการที่ดี สามารถติดต่อสั่งซื้อได้ง่าย

ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่าย ควรมีการให้รายละเอียดเกี่ยวกับสินค้า คุณประโยชน์ของหน่อไม้ป๊อป ข้อเสนอแนะในการบริโภค ตัดผลลากไว้ ตลอดจนวิธีการสังเกตหน่อไม้ป๊อปที่เสียแล้ว หรือมีสารพิษเจือปน เพื่อช่วยป้องกันอาการอาหารเป็นพิษให้กับผู้บริโภค ส่วนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ผู้บริโภคทราบถึงกรรมวิธีการผลิตที่ถูกต้อง วิธีการเลือกซื้อหน่อไม้ป๊อป รวมถึงคุณประโยชน์และโทษในการบริโภค และควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved